

**กระบวนการและเส้นทางการลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมง
ของประเทศไทย**

**PROCEDURES AND ROUTES OF HUMAN TRAFFICKING IN GROUPS
OF THE LABORS WORKING IN A FISHERY SECTOR IN THAILAND**

ทัศนีย์ ปัทมสนธิ*

Tasnee Pattamason

อรุณี กาสยานนท์**

Arune Kasayanond

กฤติมา อินทะกุล***

Krittima Intagoon

Received: 2020-11-16

Revised: 2021-03-22

Accepted: 2021-04-30

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องกระบวนการและเส้นทางการลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการและเส้นทางการลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย และ 2) เพื่อศึกษารูปแบบ ลักษณะ วิธีการ เครือข่าย การลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของไทย โดยเก็บข้อมูลจากแรงงานต่างด้าวที่เป็นผู้ใช้แรงงานในภาคการประมงของไทย ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครและระนอง จำนวน 114 คนด้วยแบบสอบถาม สัมภาษณ์เชิงลึก เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและตัวแทนผู้ประกอบการภาคเอกชนในธุรกิจการประมง ผลการวิจัย พบว่ากระบวนการและเส้นทางการเข้ามาทำงานเริ่มจากการติดต่อกลุ่มคนที่ต้องการเข้ามาใช้แรงงานในเมืองไทย ผ่านนายหน้าที่มีหลากหลายและมีเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาพัวพันร่วมขบวนการเป็นขุมเครือข่ายใหญ่มีอิทธิพลช่องทางเข้าเมืองส่วนใหญ่เป็นการหลบหนีเข้าเมืองตามเส้นทางธรรมชาติ รูปแบบการเดินทางโดยมากจะมาเป็นกลุ่ม โดยมีนายหน้าฝั่งไทย คอยจัดส่งกลุ่มแรงงานกระจายไปยังเป้าหมาย ผ่านการหลอกลวง การสร้างหนี้ การบังคับขู่เข็ญ การกักขังหน่วงเหนี่ยว ภายใต้เงื่อนไขทำงานก่อน พอมีรายได้จะถูกหักค่าขนส่ง ค่านายหน้า ทำให้ต้องถูกกักตัวเพื่อทำงานแลกเงิน ในส่วนของแนวทางป้องกันและปราบปรามการลักลอบการค้ามนุษย์ที่สำคัญคือการแก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้างโดยการบูรณาการทั้งความคิดและวิธีการปฏิบัติของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้กฎหมายต้องสามารถบังคับใช้ได้จริงจึงกับนายหน้าผู้ประกอบการ และการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ

* อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, เบอร์โทร 0947569353, E-mail: Tasnee7223@gmail.com

** อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

*** อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

คำสำคัญ: การลักลอบค้ามนุษย์, แรงงานภาคการประมง

ABSTRACT

This research is about procedures and routes of human trafficking in groups of the labors working in a fishery sector in Thailand. The objectives of the research were 1) to study procedures and routes of human trafficking for workforce in Thai fishery industry and 2) to study patterns, features, processes, and networks of the human trafficking. The data were collected by questionnaires from 114 alien fishery labors working in the area of Samutsakhon province and Ranong province. In addition, the data collection of the research was conducted by in-depth interviews from concerned officials, and representatives from fishery entrepreneurs. As for the result of the research, it was found that the first procedure starts when various kinds of Thai brokers contact groups of foreign labors who desire to have unpermitted work in Thailand. Additionally, some concerned officials illegally involve in the procedure as a network of influential organized crime groups. Most ways the labors trek across the border for migrant smuggling are by natural routes, mostly traveling in group. After that, the Thai brokers distribute the illegal labors to targets by way of deception, excessive debt, coercion, false imprisonment, and detainment under the work condition that a payment will be deducted for transport and brokers' commission. In terms of measures to prevent and suppress human trafficking, it is essential to solve structural problems by integrating thoughts and practices of all parties, including both government and private sectors. Importantly, a law must be strictly enforced on the brokers, entrepreneurs, and corrupt officials.

Keywords: human trafficking, the labors working in a fishery

1. บทนำ

ด้วยความตระหนักในความสำคัญของปัญหาการลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของประเทศไทยการย้ายถิ่นข้ามชาติของแรงงาน เป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้แรงงานย้ายถิ่นเข้าไปเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการย้ายถิ่นข้ามชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งในฐานะที่ประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทาง¹ จึงมีโอกาสมากที่สถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทยจะมีความรุนแรงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากรายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ.2553 (Trafficking in Persons Report) ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ที่จัดกลุ่มให้ประเทศไทยโดยลดระดับจากระดับ 3 (Tier 3) เป็นระดับ 3 บัญชีรายชื่อประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายสหรัฐอเมริกาและไม่มี ความพยายามแก้ไข้ปัญหา (Tier 3 Watch List) เพราะเห็นว่า ประเทศไทยยังเป็นทั้งประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางของการค้ามนุษย์ เพื่อการ

¹ กฤตยา อาชวนิจกุล และพันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, คำถามและข้อท้าทายต่อนโยบายรัฐ, 2548
ไทยในการจัดการปัญหาสิทธิสุขภาพและสิทธิของแรงงานข้ามชาติ, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม).

บังคับใช้แรงงานและการบังคับค้าประเวณี ซึ่งรัฐบาลไทยไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำอย่างเต็มที่ในการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ แม้จะนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มาบังคับใช้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ.2551 และมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อรณรงค์เพิ่มจิตสำนึกเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์ก็ตาม แต่การแก้ปัญหาการบังคับใช้แรงงานและการบังคับค้าประเวณี ยังไม่มีความคืบหน้าเพียงพอทำให้สถานการณ์การค้ามนุษย์ข้ามชาติยังรุนแรงอยู่² ประกอบกับการศึกษาที่ผ่านมามักศึกษาจากแรงงานที่ย้ายถิ่นข้ามชาติ แต่การศึกษาจากเหยื่อการค้ามนุษย์ยังไม่ชัดเจนนัก จึงอาจทำให้เกิดองค์ความรู้ในการแก้ปัญหาจำกัด

ประเทศไทยถือเป็นประเทศที่มีการย้ายถิ่นข้ามชาติของประเทศเพื่อนบ้านมาอาศัยอยู่จำนวนมาก เนื่องจากสภาพภูมิอากาศบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศที่เอื้ออำนวย นโยบาย เปิดช่องทางผ่านแดนระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นจุดศูนย์กลางของการย้ายถิ่นข้ามชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งถูกต้องตามกฎหมาย การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยพบว่าในปี 2551 มีจำนวนประชากรจากประเทศเมียนมา ลาว กัมพูชา ย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทย ที่มีการรายงานตัวขึ้นทะเบียนต่อกระทรวงแรงงานถึง 668,576 คน และในปี พ.ศ.2552 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 1,314,382 คน³ แรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านที่ย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทย ส่วนมากเป็นแรงงานไร้ทักษะฝีมือ เครือข่ายที่เป็นผู้ช่วยเหลือ อาศัยข้อได้เปรียบในเรื่องช่องว่างของนโยบายหรือกฎหมาย ที่เป็นกลไกของรัฐแสวงหาผลประโยชน์จากผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติ ทำให้ผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติจำนวนหนึ่งตกเป็นเหยื่อของเครือข่ายที่เป็นผู้ช่วยเหลือหรือนายหน้า (Agents) หรืออาจเรียกขานนักค้ามนุษย์ข้ามชาติ (Transnational Human Trafficker) และเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการศึกษาและแก้ไขปัญหากระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติที่เกิดขึ้น ในประเทศไทยและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁴ ความรุนแรงของปัญหาการค้ามนุษย์ข้ามชาติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนคนไทยที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติ เมื่อย้ายถิ่นฐานไปต่างประเทศ ซึ่งกระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ได้ให้การช่วยเหลือและรับไว้ดูแล ตั้งแต่ 2548-2550 พบว่าในปี พ.ศ.2548 มีคนไทยที่ตกเป็นเหยื่อจำนวน 207 คน ในปีพ.ศ.2549 และในปี พ.ศ.2550 มีจำนวน 147 คน และจำนวน 298 คนตามลำดับสอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติคือจำนวนคนต่างชาตินที่เป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย ได้ช่วยเหลือและรับไว้ ตั้งแต่ปี 2548-2550 มีจำนวนคนต่างชาตินที่ตกเป็นเหยื่อ 286 คน ในปี พ.ศ.2549 และพ.ศ.2550 มีจำนวน 396 คน และจำนวน 222 คน ตามลำดับ⁵

² พัชรกร ศาสนะสุพันธ์, กระบวนการย้ายถิ่นข้ามชาติของผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์, วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เมษายน – มิถุนายน 2554.

³ สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, ข้อมูลคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานใหม่ที่ราชอาณาจักร, 2552. (ออนไลน์), แหล่งที่มา: http://www.policy.doe.go.th/ebookdoc/020400009731_1.pdf. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2562.

⁴ โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง (UNIAP), พันธกิจในการสนับสนุนและประสานงานเครือข่ายต่อการค้ามนุษย์, วารสาร UNIAP ประเทศไทย, 2548.

⁵ กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดต่อเด็กและสตรี (บก.ปดส.), สถิติคดีการค้ามนุษย์ (1 กรกฎาคม 2551 – 31 ตุลาคม 2551), กรุงเทพมหานคร: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2551.

จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงความรุนแรง ของปัญหาการลักลอบค้ามนุษย์ ในแรงงานภาคการประมงของไทยมากขึ้น การศึกษากระบวนการค้ามนุษย์ที่มีลักษณะการดำเนินงานแบบเครือข่ายและมุ่งทำความเข้าใจปรากฏการณ์การย้ายถิ่นข้ามชาติ ที่ทำให้ผู้ย้ายถิ่นตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ว่ามีกระบวนการอย่างไร และมีเส้นทางอย่างไรในการลักลอบค้ามนุษย์ ในแรงงานภาคการประมงของไทย จะทำให้มีความเข้าใจเครือข่ายการลักลอบค้ามนุษย์ในประเทศไทยว่ามีรูปแบบอย่างไร เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือผู้เป็นเหยื่อให้ปลอดภัยได้ และเสนอแนวทางในการป้องกันการลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของไทยต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษากระบวนการและเส้นทางการลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย

2.2 เพื่อศึกษารูปแบบ ลักษณะ วิธีการ เครือข่าย การลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของไทย

3. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร ระเบียบวิธีวิจัยจะเป็นการศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว (เมียนมา) ที่เป็นผู้ใช้แรงงานในภาคการประมงของไทย ทั้งที่ทำงานบนเรือและโรงงานประมง ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครและระนอง จำนวน 114 คน โดยการตอบแบบสอบถาม 2) กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องและตัวแทนผู้ประกอบการภาคเอกชนในธุรกิจการประมง จำนวน 10 คน

ขอบเขตเชิงทฤษฎี ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและเส้นทางการลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคประมงของไทย อันประกอบไปด้วย 1) เหยื่อวิทยา (victim ology) 2) เครือข่ายความสัมพันธ์ในทางสังคม (social network) 3) การลักลอบค้ามนุษย์ (human trafficking)

ขอบเขตเชิงพื้นที่วิจัย ศึกษาในพื้นที่ 2 จังหวัดในเขตที่มีการใช้แรงงานภาคประมงและมีอาณาเขตติดต่อกันและมีแรงงานต่างด้าวย้ายถิ่นเข้ามาประกอบอาชีพเป็นแรงงานในภาคประมงจำนวนมาก ประกอบด้วยจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดระนอง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากหน่วยงานของรัฐทั้งระดับส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และกลุ่มภาคธุรกิจ และชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา รวมทั้งศึกษาเอกสาร หนังสือ ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่และเก็บข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดระนอง

ขั้นตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือวิจัยโดยใช้ข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐทั้งระดับส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และกลุ่มภาคธุรกิจประมง และชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา รวมทั้งศึกษาเอกสาร หนังสือ ทบทวน

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่และข้อมูลจากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูลจากกลุ่มแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว (เมียนมา) ที่เป็นผู้ใช้แรงงานในภาคการประมงของไทย ทั้งที่ทำงานบนเรือและโรงงานประมง ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครและระนอง

ขั้นตอนที่ 5 จัดการสัมภาษณ์เชิงลึก (in depth interview) เจ้าหน้าที่หน่วยงาน/องค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องและตัวแทนผู้ประกอบการภาคเอกชนในธุรกิจการประมง

ขั้นตอนที่ 6 วิเคราะห์และเขียนรายงาน

5. ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องกระบวนการและเส้นทางการลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยกำหนดผู้ตอบแบบสอบถามจากแรงงานภาคการประมงสัญชาติ ไทย และเมียนมา ในเขตจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดระนอง จำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง แต่เมื่อลงพื้นที่ปรากฏข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัว รายงานวิจัยฉบับนี้จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเหลือเพียง 114 คน โดยผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการทำงานของแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย และกระบวนการและเส้นทางการลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป		N = 114	
		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	57 คน	50.0
	หญิง	57 คน	50.0
อายุ			
	ต่ำกว่า 20 ปี	10 คน	8.8
	20 – 25 ปี	38 คน	33.3
	26 – 30 ปี	43 คน	37.7
	31 – 35 ปี	10 คน	8.8
	36 – 40 ปี	9 คน	7.9
	41 – 50 ปี	4 คน	3.5
สถานที่เกิด			
	ประเทศพม่า	113 คน	99.1
	ประเทศไทย	1 คน	0.9

ประเภทของเอกสารประจำตัว			
	หนังสือเดินทางชั่วคราว (Temporary Passport)	105 คน	33.5
	ใบอนุญาตทำงาน	104 คน	33.2
	ใบ ทร. 38/1	94 คน	30.0
	ใบ ต.ท. 8 (ใบแทนใบอนุญาต ทำงาน)	5 คน	1.6
	หนังสือสำคัญประจำตัว (Certificate of Identity)	2 คน	0.6
	หลักฐานทางการแพทย์/บันทึกการ ตรวจสุขภาพ	2 คน	0.6
	เอกสารอื่นๆ	1 คน	0.3
วิธีการเก็บเอกสารประจำตัว			
	เก็บไว้กับตัวเอง	98 คน	86.0
	นายจ้างเก็บเอาไว้	10 คน	8.8
	นายหน้าเก็บไว้	3 คน	2.6
	อื่น ๆ	3 คน	2.6
ประเภทที่อยู่อาศัย			
	อาศัยที่พักในโรงงาน	6 คน	5.3
	อาศัยอยู่บ้านเช่า/ห้องเช่า	106 คน	93.0
	อาศัยอยู่บ้านเพื่อน	2 คน	1.8
ประเภทที่อยู่อาศัย			
	น้อยกว่า 3 คน	18 คน	15.8
	3 – 5 คน	38 คน	33.3
	6 – 10 คน	53 คน	46.5
	มากกว่า 10 คน	5 คน	4.4
สถานที่ทำงาน			
	ในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป	96 คน	84.2
	เรือประมง	16 คน	14.0
	อื่นๆ	2 คน	1.8

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนเท่ากัน เป็นเพศชาย จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 เพศหญิง จำนวน 57 คน คิดร้อยละ 50.0 โดยอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 26-30 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 ช่วงอายุ 20-25 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ในส่วนสถานที่

เกิดส่วนใหญ่เกิดในประเทศพม่าจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 99.1 ประเทศไทย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ส่วนประเภทของเอกสารประจำตัวส่วนใหญ่ คือ หนังสือเดินทางชั่วคราว (Temporary Passport) จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 ใบอนุญาตทำงาน จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 และใบ ตร. 38/1 จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 โดยมีวิธีการเก็บเอกสารประจำตัว คือ เก็บไว้กับตัวเอง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 86.0 นายจ้างเก็บเอาไว้ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 ในส่วนของประเภทที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านเช่า/ห้องเช่า จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 93.0 อาศัยที่พักในโรงงาน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 โดยจำนวนที่อยู่อาศัยร่วมกัน คือ 6-10 คน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 3-5 คน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และสถานที่ทำงานส่วนใหญ่ คือ ในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 เรือประมง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0

2. สภาพการทำงานของแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย

ตารางที่ 2: สภาพการทำงานของแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไป		N = 114	
		จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของงานในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป			
	ผลิตอาหารสำเร็จรูปแช่แข็ง	12 คน	11.8
	ชำแหละ แคะ ล้าง	16 คน	15.7
	ผลิตอาหารบรรจุกระป๋อง	62 คน	60.8
	ล้างห้องเย็น	2 คน	2.0
	อื่นๆ	10 คน	9.8
ประเภทของงานในเรือประมง			
	ได้กึ่งเรือ	0 คน	0.0
	แรงงานรับจ้าง	15 คน	93.8
	อื่นๆ	1 คน	6.2
อายุงานของผู้ทำงานในเรือประมง			
	น้อยกว่า 1 ปี	0 คน	0.0
	1 - 5 ปี	6 คน	37.5
	6 - 10 ปี	10 คน	62.5
	มากกว่า 10 ปี	0 คน	0.0
อายุที่เริ่มงานของผู้ทำงานในเรือประมง			
	น้อยกว่า 20 ปี	6 คน	37.5
	20 - 25 ปี	6 คน	37.5
	26 - 30 ปี	0 คน	0.0
	31 - 35 ปี	3 คน	18.7

	36 – 40 ปี	1 คน	6.2
ช่วงเวลาในการทำงาน			
	กะกลางวัน	35 คน	30.7
	กะกลางคืน	57 คน	50.0
	หลังเลิกเรียน	3 คน	2.6
	วันหยุดสุดสัปดาห์ อื่นๆ	4 คน	3.5
	ผู้ที่ไม่ตอบคำถาม	15 คน	13.2

สภาพการทำงานของแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประเภทของงานในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปของผู้ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปส่วนใหญ่ คือ ผลิตอาหารบรรจุกระป๋อง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 ชำแหละ แกะ ล้าง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ผลิตอาหารสำเร็จรูปแช่แข็ง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ส่วนประเภทของงานในเรือประมงของผู้ที่ทำงานในเรือประมงส่วนใหญ่ คือ แรงงานรับจ้าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 93.8 ในขณะที่อายุงานของผู้ที่ทำงานในเรือประมงส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 6–10 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 1–5 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 อายุงานของผู้ที่ทำงานในเรือประมงโดยเฉลี่ย คือ 7 ปี (6.93) ส่วนอายุที่เริ่มทำงานของผู้ที่ทำงานในเรือประมงโดยเฉลี่ย คือ 23 ปี (23.25) โดยอายุที่เริ่มทำงานในเรือประมงของผู้ที่ทำงานในเรือประมงส่วนใหญ่ คือ น้อยกว่า 20 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 20–25 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 31–35 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 ทั้งนี้ช่วงเวลาในการทำงานส่วนใหญ่ คือ กะกลางคืน จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 กะกลางวัน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 ผู้ที่ไม่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 วันหยุดสุดสัปดาห์ อื่นๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 หลังเลิกเรียน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ตามลำดับ

3. กระบวนการและเส้นทางการลบลอบค้ำมนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย

ตารางที่ 3: กระบวนการและเส้นทางการลบลอบค้ำมนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย

กระบวนการและเส้นทางการลบลอบค้ำมนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1. ท่านทราบถึงเครือข่ายการค้ำมนุษย์ในแรงงานภาคการประมง	2.88	0.380	ไม่ทราบ
2. ท่านทราบถึงกระบวนการและเส้นทางการลบลอบค้ำมนุษย์	2.66	0.707	ไม่ทราบ
3. ท่านทราบถึงบุคคลที่เป็นเหยื่อของการค้ำมนุษย์	2.53	0.833	ไม่ทราบ
4. ท่านทราบหรือไม่ว่ากระบวนการค้ำมนุษย์เป็นเรื่องผิดกฎหมาย	1.51	0.813	ทราบ

กระบวนการและเส้นทางการลักลอบค้ามนุษย์ใน แรงงานภาคการประมงของประเทศไทย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
5. ท่านทราบหรือไม่ว่ามีการค้ามนุษย์ในภาคการ ประมงของไทย	2.12	0.912	ไม่แน่ใจ
6. ท่านทราบว่ามีการลักลอบนำเข้าแรงงานงาน ประมง	2.36	0.848	ไม่ทราบ
7.ท่านทราบถึงบุคคลหรือบริษัทที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ การลักลอบนำเข้าแรงงานประมง	2.90	0.444	ไม่ทราบ
8. ท่านทราบถึงขั้นตอนและรูปแบบการลักลอบ นำเข้าแรงงานประมง	2.59	0.635	ไม่ทราบ
9. ท่านทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการลักลอบ นำเข้าแรงงานประมง	2.41	0.738	ไม่ทราบ
รวม	2.44	0.701	ไม่ทราบ

สำหรับคำถามกระบวนการและเส้นทางการลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ท่านทราบถึงบุคคลหรือบริษัทที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลักลอบนำเข้าแรงงานประมง (มีค่าเฉลี่ย 2.90) ท่านทราบถึงเครือข่ายการค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมง (มีค่าเฉลี่ย 2.88) ท่านทราบถึงกระบวนการและเส้นทางการลักลอบค้ามนุษย์ (มีค่าเฉลี่ย 2.66) ท่านทราบถึงขั้นตอนและรูปแบบการลักลอบนำเข้าแรงงานประมง (มีค่าเฉลี่ย 2.59) ท่านทราบถึงบุคคลที่เป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ (มีค่าเฉลี่ย 2.53) ท่านทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการลักลอบนำเข้าแรงงานประมง (มีค่าเฉลี่ย 2.41) ท่านทราบมีการลักลอบนำเข้าแรงงานงานประมง (มีค่าเฉลี่ย 2.36) ท่านทราบหรือไม่ว่ามีการค้ามนุษย์ในภาคการประมงของไทย (มีค่าเฉลี่ย 2.12) ท่านทราบหรือไม่ว่ากระบวนการค้ามนุษย์เป็นเรื่องผิดกฎหมาย (มีค่าเฉลี่ย 1.51) ตามลำดับ

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษากระบวนการ เส้นทาง รูปแบบ ลักษณะ วิธีการ และเครือข่าย การลักลอบค้ามนุษย์ในแรงงานภาคการประมงของประเทศไทย สรุปผลได้ว่าการค้ามนุษย์เกิดจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นประเด็นสำคัญ นั่นคือความยากจน การว่างงาน และยังมีปัจจัยทางด้านสังคมวัฒนธรรม คือการมีค่านิยมการได้ทำงานแบบไม่ใช้แรงงานแต่มีรายได้สูง เป็นสาเหตุให้ถูกขบวนการค้ามนุษย์หลอกลวงได้ง่าย การค้ามนุษย์ในประเทศไทยทำกันเป็นขบวนการ มีเครือข่ายขนาดใหญ่ มีคนเกี่ยวข้องหลายฝ่ายตั้งแต่ฝั่งต้นทางคือบรรดานายหน้าซึ่งอาจเป็นทั้งคนรู้จัก พูดจาภาษาเดียวกัน สื่อสารกันได้ อยู่หมู่บ้านเดียวกันหรือการถูกล่อลวงด้วยวิธีการต่างๆ ที่เรียกกันว่าเป็น กลุ่มนายหน้าทั้งชาวเมียนมา ลาว กัมพูชา และเวียดนามเป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการรวบรวมเหยื่อตามจำนวนที่นายหน้าฝั่งไทยต้องการ มาจนถึงนายหน้าฝั่งไทย ซึ่งมีอยู่หลายประเภท ประกอบด้วย 1) นายหน้าซึ่งเป็นคนในชุมชนซึ่งเป็นจุดผ่านหรือจุดพักของการอพยพเคลื่อนย้ายเหยื่อ 2) นายหน้านำพาข้ามพรมแดน 3) นายหน้านำพาเหยื่ออพยพไปยังพื้นที่ต่างๆ ที่มีความต้องการ 4)

นายหน้าที่ทำหน้าที่จัดส่งเหยื่ออพยพไปยังโรงงานต่าง ๆ โดยตรง 5) นายหน้าเจรจาเจ้าหน้าที่รัฐ 6) นายหน้าทำบัตร ทำเอกสารปลอม 7) นายหน้าพาไปโรงพยาบาล 8) นายหน้าเงินกู้ 9) นายหน้าส่งเงินกลับบ้าน และ 10) นาย sub-contractor ซึ่งมีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบมาก

วิธีการเดินทางเข้าสู่ประเทศโดยส่วนมากจะเดินทางเข้ามาทางเส้นทางธรรมชาติข้ามชายแดนเข้ามาในประเทศ หลังจากนั้นมีการนำเข้าพื้นที่ชั้นในโดยพาหนะที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็น รถจักรยานยนต์ รถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง หรือแม้แต่รถที่ตกแต่งคล้ายรถของทางราชการ เส้นทางการเข้ามาทำงานในประเทศไทยทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย สำหรับแรงงานต่างด้าวสัญชาติ “เมียนมา” ช่องทางการเข้าสู่ประเทศไทยของแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาจะผ่านแก๊งนายหน้าชาวเมียนมาซึ่งทำกันเป็นขบวนการ ช่องทางการเข้าเมืองโดยส่วนใหญ่เป็นการหลบหนีเข้าเมืองเดินทางจาก จ.ท่าขี้เหล็ก ประเทศเมียนมา เข้ามาทางแนวชายแดน อ.แม่สาย จ.เชียงราย เครือข่ายค้ายาเสพติดกลุ่มนี้ประสานงานกันอยู่ทั้งทางฝั่งไทยและเมียนมา วิธีการคือ นายหน้าฝั่งเมียนมาจะทำการติดต่อกลุ่มคนที่ต้องการเข้ามาใช้แรงงานในเมืองไทย ครอบคลุมอาณาเขตตั้งแต่กรุงเนปิดอร์ ลงมาทางตอนใต้ ศูนย์กลางใหญ่อยู่ที่ จ.เมะละไย ในส่วนของนายหน้ามีทั้ง ชาวมอญ, กะเหรี่ยง, จีน, คะเชน, เมียนมา, ยะไข่ ร่วมขบวนการ มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาพัวพันร่วมขบวนการ และถือเป็นขุมทรัพย์ใหญ่มีอิทธิพล ทั้งนี้ขบวนการค้าแรงงานกลุ่มนี้ นิยมส่งแรงงานสัญชาติเมียนมา ไปยังบริเวณเกาะสอง ซึ่งอยู่ใต้สุดติดกับจังหวัดระนอง จะมีเรือคอยอำนวยความสะดวกโดยทำเป็นเรือบรรทุกสินค้าบ้าง หน้า หรือเรือหางยาวข้ามฟากเส้นทาง ระนอง - เกาะสอง เป็นต้น จากนั้นจะมีนายหน้าฝั่งไทยลักษณะอยู่ในคราบ คนขับรถเมล์ มอเตอร์ไซด์รับจ้างเรือรับจ้าง ฯลฯ คอยจัดส่งกลุ่มแรงงานเมียนมาไปยังเป้าหมาย เช่น อำเภอหัวหิน อำเภอชะอำ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อำเภอมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยขบวนการค้ายาเสพติด จะใช้หนึ่งในเจ็ดด่านพรมแดนเข้าสู่ประเทศไทยจากกัมพูชาและเมียนมา ซึ่งได้แก่ด่านที่ปอยเปต - อรัญประเทศ เกาะกง - หาดเล็ก และต่วนเลียม - บ้านแหลมทางฝั่งกัมพูชา และเกาะสอง - ระนอง ทิศ - พุน้ำร้อน พญาตองซู - ด่านเจดีย์สามองค์ และเมียวดี - แม่สอด ทางฝั่งเมียนมา

5. อภิปรายผลการวิจัย

การประมงถือว่าเป็นธุรกิจภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญและสร้างรายได้ให้แก่ประเทศอย่างมหาศาล เป็นผลให้ความต้องการจำนวนแรงงานเพื่อรองรับการขยายตัว ของธุรกิจประมงและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องมีเพิ่มสูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันสภาพการทำงานของอุตสาหกรรมประมงถือว่าเป็นงานที่หนัก เสี่ยงอันตราย และต้องออกทะเลค่อนข้างยาวนาน จึงทำให้แรงงานไทยส่วนใหญ่เลือกที่จะปฏิเสธงาน เป็นผลให้เกิดวิกฤติขาดแคลนแรงงาน จึงต้องอาศัยการนำเข้าแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านทั้งแบบมีใบอนุญาตตามกฎหมาย และแบบหลบหนีเข้าเมือง จึงทำให้มีการเอาเปรียบแรงงานในเรื่องของค่าจ้างและการบังคับใช้แรงงานอย่างรุนแรง การทำงานบนเรือประมงมีจำนวนหลายลำ ที่ไม่มีสวัสดิการดูแลเมื่อเจ็บป่วย มาตรฐานการทำงานต่ำ โดยไม่ได้รับการคำนึงถึงความปลอดภัย โดยที่แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในสภาวะต้องอดทนจ่ายอมและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ นอกจากนี้ยังมีกระทำทารุณทางเพศ การมีคนหายตัวไปหลายกรณีที่เชื่อมโยงกับการล่อลวงและลักพาตัวเพื่อนำมาขายและบังคับเป็นแรงงานทาสบนเรือประมง จากการสำรวจทำเรือเดินทะเล ข้อมูลส่วนใหญ่ในเอกสารรายงานขององค์กรภาคเอกชนท้องถิ่น (Local NGOs) และรายงานขององค์กรนานาชาติที่

เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ รวมถึงรายงานการวิจัยของสุภาวค์ จันทวานิชและคณะ⁶ ปรากฏตรงกันว่ามีปัญหาการค้ามนุษย์อย่างรุนแรงที่มีปรากฏ การใช้แรงงานเด็กภาคประมง เหตุการณ์แรงงานภาคประมงจำนวนมากที่หลบหนีมาขอความช่วยเหลือทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน จนปัญหาดังกล่าวถูกเปิดเผยออกมาในสังคมวงกว้าง อย่างไรก็ตามการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในสถานการณ์ปัจจุบันเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายได้กำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานแบบบูรณาการ มุ่งเน้นให้มีทีมงานคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ และเพิ่มความพยายามในการสืบสวนขยายผลเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดให้ครบขบวนการตั้งแต่กลุ่มของนายหน้า ผู้นำพา ผู้รับ ผู้ควบคุม ผู้ค้า รวมถึงผู้ใช้บริการหรือลูกค้า และให้มีการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดให้ครบถ้วนทุกตัวบทกฎหมายทำให้สามารถลงโทษผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ได้เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนสุนทร สว่างสาส์ และสมิหรา จิตตลดากร (2561)⁷ ที่ทำการศึกษารื่องการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปปฏิบัติเชิงบูรณาการในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว พบว่า มาตรการและความเข้มข้นในการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมมีนโยบายที่ชัดเจนว่ากรณีการพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาคดีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ให้พิจารณาถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นหากมีการปล่อยตัวชั่วคราว มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินคดี มีการจัดทำโครงการ PATROL โดยได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ กัมพูชา ลาวและเมียนมา เพื่อประสานการปฏิบัติและเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ โดยใช้ระบบบริหารจัดการคดีและสำนักงานข่าวกรองเข้ามาเป็นตัวช่วยในการวิเคราะห์เครือข่ายอาชญากรรมที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือทวิภาคีด้านการดำเนินคดี มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในทวิภาคี จัดตั้งคณะทำงานร่วมกันเพิ่มช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนรวมไปถึงการกำหนดมาตรการยึดทรัพย์ที่สำคัญคือการส่งเสริมการบูรณาการการทำงานในเรื่องการค้าคนดีให้มีความชัดเจนที่เพิ่มมากขึ้น

ปัญหาการค้ามนุษย์ส่วนหนึ่งมาจากความสมัครใจของผู้เข้ามาทำงานเอง โดยคิดเพียงว่าขอเข้ามาทำงานก่อน ทั้งที่รู้ว่าอาจต้องเผชิญกับปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบ หรือแม้แต่การเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าด้วยปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดกระบวนการค้ามนุษย์ในประเทศไทย ว่าด้วยเรื่องของปัจจัยผลักดัน คือ (1) ความยากจน ปัญหาความยากจนเกิดจากความแตกต่าง ของการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้กลุ่มคนยากจนจากประเทศเพื่อนบ้านตัดสินใจหนีสภาพความอดอยากแร้นแค้น โดยใช้ประเทศไทยเป็นช่องทางเข้ามาแสวงหาโอกาส ซึ่งนักค้ามนุษย์ก็ใช้ความยากจนเป็นช่องทางแสวงหาผลประโยชน์จากเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และ (2) ปัจจัยด้านการเมือง สถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองภายใน ประเทศเป็นแรงกดดันที่ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรข้ามแดนจากประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามาในประเทศไทย เพื่อความอยู่รอดและต้องการมีชีวิตที่ดีกว่า เช่น สถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้านที่ยังมีความขัดแย้ง

⁶ สุภาวค์ จันทวานิชและคณะ, การใช้แรงงานเด็กภาคประมง ต่อเนื่องประมง เกษตรกรรมและคนรับใช้ในบ้าน จังหวัดสมุทรสาคร, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชียสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559).

⁷ ธนสุนทร สว่างสาส์ และสมิหรา จิตตลดากร, การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปปฏิบัติเชิงบูรณาการในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว, วารสารวิจัยและพัฒนาโดยลงกรณีในพระบรมราชูปถัมภ์, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2561.

มีการสู้รบของชนกลุ่มน้อย มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน มีการบังคับเกณฑ์แรงงานโดยไม่มีค่าตอบแทน และ บังคับโยกย้ายประชากรออกจากถิ่นที่อยู่เดิม ทำให้ไม่สามารถหางานทำในภูมิภาคเดิมของตนได้

ข้อค้นพบจากการวิจัยถึงความพยายามอย่างที่สุดของรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามการ ลักลอบค้ามนุษย์มีความสอดคล้องกับรายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2562 โดยสำนักงานเพื่อการ ตรวจสอบและต่อสู้กับการค้ามนุษย์ ที่กล่าวว่ารัฐบาลไทยมีความพยายามอย่างมีนัยสำคัญในการดำเนินการ ตามมาตรฐานขั้นต่ำอย่างเต็มที่ในการจัดปัญหาการค้ามนุษย์ แต่ในรายงานดังกล่าวได้มีการระบุถึงการ ทุจริตและการสมรู้ร่วมคิดของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่ส่งผลให้การค้ามนุษย์สะดวกมากขึ้น และยังคงบ่อนทำลาย ความพยายามในการปราบปรามการค้ามนุษย์ องค์การนอกภาครัฐบางแห่งทราบถึงการทุจริตที่มีอยู่มากมาย จึงลังเลที่จะร่วมงานกับรัฐบาลหรือหน่วยงานบางหน่วยงานในบางคดี แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะดำเนินคดีกับได้กั บบางรายในปีก่อนๆ แต่เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายบางรายลังเลที่จะสอบสวนได้กั กัที่เข้าใจว่ามีความเกี่ยวข้อง กับนักการเมือง ซึ่งตรงกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่ายังคงมีการทุจริตคอร์รัปชันในกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนสำคัญของการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง

6. เอกสารอ้างอิง

กฤตยา อาชวนิชกุล และพันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร. คำถามและข้อท้าทายต่อนโยบายรัฐ. 2548 กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดต่อเด็กและสตรี (บก.ปตส.). **สถิติคดีการค้ามนุษย์ (1 กรกฎาคม**

2551 – 31 ตุลาคม 2551). กรุงเทพมหานคร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2551.

โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง (UNIAP). พันธ กิจในการสนับสนุนและประสานงานเครือข่ายต่อการค้ามนุษย์. **วารสาร UNIAP ประเทศไทย,** 2548.

ไทยในการจัดการปัญหาสิทธิมนุษยชนและสิทธิของแรงงานข้ามชาติ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัย ประชากรและสังคม

ชนสุนทร สว่างสาส์ และสมิหรา จิตตลดากร. การน่านโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไป ปฏิบัติเชิงบูรณาการในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว. **วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนาลอยลงกรณีในพระ บรมราชูปถัมภ์.** ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2561.

พัทธกร ศาสนะสุพินธ์. กระบวนการย้ายถิ่นข้ามชาติของผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์. **วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.** ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เมษายน – มิถุนายน 2554.

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. **ข้อมูลคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานใหม่ที่วราชอาณาจักร.** 2552. (ออนไลน์), แหล่งที่มา: http://www.policy.doe.go.th/ebookdoc/020400009731_1.pdf. เข้าถึง ข้อมูลเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2562.

สุภางค์ จันทวานิชและคณะ. **การใช้แรงงานเด็กภาคประมง ต่อเนื่องประมง เกษตรกรรมและคนรับใช้ ในบ้านจังหวัดสมุทรสาคร.** กรุงเทพมหานคร ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชียสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559